

АДВЕНТИСТИТЕ ОТ СЕДМИЯ ДЕН И ИКУМЕНИЧЕСКОТО ДВИЖЕНИЕ

Генерална конференция на Адвентистите от седмия ден

Изпълнителният комитет на Генералната конференция никога не е гласувал официално становище относно връзката на адвентистите от седмия ден с икуменическото движение като такова. Написана бе книга, занимаваща се изчерпателно с въпроса (В. В. Beach. *Ecumenism-Boon or Bane? "Икуменизмът – благословение или проклятие?"* [Review and Herald, 1974]) и известен брой статии се появиха през годините в адвентни издания, включително *Adventist Review*. Така, макар че няма точно *официална* позиция, има изобилие от ясни указания относно гледната точка на адвентистите от седмия ден.

Най-общо може да се каже, че докато Църквата на адвентистите от седмия ден не осъжда напълно икуменическото движение и неговата основна организирана изява – Световният съвет на църквите, тя е била критична относно много аспекти и дейности. Малцина биха искали да отрекат, че икуменизмът е имал похвални цели и някои позитивни влияния. Неговата голяма цел е видимо християнско единство. Никой адвентист не може да бъде против единството, за което самият Христос се е молил. Икуменическото движение е съдействало за по-добри междуцърковни отношения с повече диалог и по-малко критика, и е помагало да се премахнат неоснователни предразсъдъци.

Чрез различни организации и дейности икуменическото движение е доставяло по-прецизна и обновена информация за църквите, говорило е за религиозна свобода и човешки права, борило се е против злините на расизма и е привличало внимание към социо-икономическите последици от действието на евангелието. Във всичко това намеренията са били добри и някои от плодовете – приятни. Обаче в цялостната картина злините натежават над добрините. Ще изследваме някои от тях.

Адвентизмът като пророческо движение

Църквата на адвентистите от седмия ден излиза на историческата сцена – както адвентистите твърдо вярват – в отговор на Божия призив. Адвентистите вярват, и да се надяваме, без гордост и самоувереност, че Адвентното движение представлява божествено определен инструмент за организираното проповядване на "вечното благовестие", Божията последна вест, разпозната в пророчествата на Откровение 14 и 18 глави. Във фокуса на своето разбиране на пророчествата Църквата на адвентистите от седмия ден вижда себе си като есхатологично ориентирано "икуменическото" движение от Откровение. Тя започва с призива за "излизане" на Божиите деца от "падналите" църкви, които все повече ще формират организирана религиозна съпротива на Божиите цели. Заедно с призива "да излязат" има и позитивен призив "да влязат" в обединено, световно – т.е. икуменическо – движение, характеризиращо се с "вярата на Исус" и пазенето на "Божии заповеди" (Откровение 14:12). В Световния съвет на църквите ударението е преди всичко на "влизането" в сдружение на църкви и едва тогава, сигурно и постепенно "излизане" от общото разделение. В Адвентното движение акцентът е първо на "излизането" от Вавилонското разделение и объркване и тогава незабавно "влизане" в общност на единство, истина и любов вътре в световно разпространеното семейство на адвентистите.

Когато разглеждаме разбирането на адвентистите по отношение на икуменизма и другите основни главни църкви, полезно е да помним, че ранното Адвентно движение (определено от Милеристите) е имало икуменически аспекти: то е възникнало в много църкви. Така адвентистите дошли от много деноминации. Тогавашните църкви обаче, като цяло, отхвърлили адвентната вест. Доста често адвентистите били изключвани. Понякога адвентисти извеждали със себе си части от конгрегации. Отношенията се вгорчили. Лъжливи истории били разпространявани, някои от които, за съжаление, още присъстват днес. Пионерите имали твърди позиции, а техните опоненти били не по-малко догматични. Те клоняли към търсене повече на онова, което разделя, отколкото на това, което обединява. Това било разбираемо развитие. Днес, разбира се, междуцърковният климат има тенденцията да бъде по-мирен и любезен.

Кои са някои от проблемите, които адвентистите имат с икуменизма? Преди да се постареем да дадем кратък отговор на този въпрос, е нужно да се посочи, че икуменическото движение не е монолитно в своето мислене и могат да бъдат открити всякакви видове възгледи, представени в неговите редици (което, само по себе си, разбира се, е проблем!). Ще се опитаме да анализираме това, което може да бъде считано като преобладаващо мислене в Световния съвет на църквите (ССЦ) – организация, понастоящем представляваща повече от триста различни църкви и деноминации.

Икуменическото разбиране на единството

Новият завет представя качествено църковно единство в *истина*, характеризиращо се чрез *святост, радост, вяроност и послушание* (вж. Йоан 17:6, 13, 17, 19, 23, 26). "Икументусиастите" (създавайки нова дума) изглежда приемат за подразбиращо се окончателното органично единство и общност на огромното мнозинство от църквите. Те акцентират върху "позора на разделението", като че ли това е било наистина непростим грях. Ереста и отстъплението са широко игнорирани. Новият завет обаче, показва заплахата от проникване на анти-християнство вътре в "Божия храм" (2 Солунци 2:3 ,4). Есхатологичната картина на Божията църква преди Второто пришествие не е на огромна църква, обединяваща цялото човечество в едно, а на един "остатък" от християнския свят, който пази Божиите заповеди и има вярата на Исус (вж. Откровение 12:17).

Със сигурност има пункт, в който неправолинейният и нехристиянски начин на живот обуславя разделението. ССЦ пропуска този пункт. Изоляцията и разделението, целящи да защитят и подкрепят онази чистота и почтеност на църквата и нейната вест, са по-желани, отколкото единство по целия свят, но в грях.

Нещо повече, адвентистите не са съгласни с факта, че лидерите на ССЦ, изглежда, малко акцентират на личното осветение и съживление. Има индикации, че някои могат да разглеждат такова акцентирание като странна набожна отживелица, а не като жизнена съставка от динамичния християнски живот. Те предпочитат да редуцират личното благочестие до социален морал. Обаче в адвентното разбиране личната святост на живота е от такова естество, от каквото е моралът на обществото (позовавайки се на Шекспир). Без истински обърнати християни всяко формално организационно единство е наистина с неустойчива природа и с малко значение.

Икуменическото разбиране на вярата

В много църковни кръгове ширококомислието се възприема като икуменическа добродетел. Предполага се, че идеалният икуменист не е догматичен във вярата си и е неустановен в доктриналните си възгледи. Той изключително много уважава вярванията на другите, но не е твърд в собствената си вяра. Проявява се като скромен и ненастояващ относно доктриналните си вярвания – с изключение на онези, свързани с икуменическото единство. Той има чувство за частично знание. Да показваш религиозна доктринална дързост, според икуменистите, е особено греховно.

Всичко това е похвалната страна. Смирението и кротостта са християнски добродетели. Наистина, Петър ни казва винаги да бъдем готови да отговаряме и да обясняваме нашата вяра, но това трябва да бъде правено с кротост, уважение и чиста съвест (1 Петр. 3:15, 16). Но в икуменическите редици има една почти вградена опасност от неясност и относителност на вярата. Цялата идея за ерес е под въпрос. Напоследък се повдигат въпроси дори относно идеята за "езичество".

Типична за някои икуменически презумпции е идеята, че всички деноминационни формулировки на истина са условни във времето и относителни, и следователно непълни и неадекватни. Някои икуменисти дори достигат до защита на нуждата от доктринален синтез, сглобяващ различни християнски вярвания в нещо, наподобяващо коктейл. Казва ни се, че всяка църква е небалансирана и задачата на икуменизма е да възстанови баланса и хармонията. Вътре в помиреното разнообразие на икуменически движения всеки, предполага се, "ще бъде спасен по свой собствен начин", според думите на Фридрих Велики.

Адвентистите вярват, че без стабилни убеждения църквата има малка духовна сила. Има опасност икуменическите плаващи пясъци от доктринална неяснота да засмучат църквите в деноминационна смърт. Разбира се, точно на това се надяват икуменическите ентузиаста. Но адвентистите чувстват, че трябва решително да се съпротивят на такава доктринална нерешителност, иначе резултатът ще бъде духовно себеразоръжаване и истинската пост-християнска епоха ще дойде върху нас.

Икуменическото разбиране на Писанието

Адвентистите считат Библията като непогрешимо откровение на Божията воля, авторитетно изявление на доктриналната истина и достоверен запис на могъщите дела на Бога в историята на спасението (вж. *Основни вярвания на Адвентистите от седмия ден*: 1. Свещеното писание). Адвентистите възприемат Библията като единна. За много водачи на ССЦ Библията сама по себе си не е нормативна и авторитетна. Ударението е върху библейското разнообразие, включващо понякога демитологизация на Евангелията. За голям брой икуменисти, какъвто е случаят с либералното християнство като цяло, вдъхновението лежи не в библейския текст, а в опитността на читателя. Писаното откровение е отхвърлено, опитността е приета.

Практически, не е призната ролята на апокалиптичното пророчество за времето на края. Текстовете, говорещи за Пришествието са формални, но няма изводи за спешност и няма силно влияние върху икуменическата концепция за евангелска мисия. Точно тук съществува опасност от есхатологическа слепота.

Адвентистите от седмия ден разглеждат библейската картина на грях и изкупление в рамката на "великата борба" между доброто и злото, между Христос и Сатана, между Божието слово и лъжите на измамника, между верния остатък и Вавилон, между "Божия печат" и "белега на звяра".

Адвентистите са преди всичко народ на Словото. Докато вярват в безусловния авторитет на Писанията, адвентистите признават, че Библията е "писана от вдъхновени мъже, но тя не е Божият начин на мислене и изразяване. Тя е и с човешка природа. Бог не се представя като писател... Писателите на Библията са Божии писатели, а не Негови писалки." (Избрани вести. Книга 1, с. 21). Много икуменисти биха казали, че библейският текст не е Божие слово, но съдържа това слово като *човешки* отговор и го *приемат*. В контраст с това, адвентистите биха казали, че думите на библейските писатели "са Божието слово" (*нак там*). Бог не се подлага на изпит в Своето Слово, въпреки критиката на формата. Човекът, заставащ пред Библията, е на изпит.

Икуменическото разбиране на мисията и евангелизма

Традиционното разбиране за мисията акцентира на евангелизма, който е словесното прогласяване на евангелието. Икуменическият подход вижда мисията като включваща установяването на *shalom*, един вид социален мир и хармония. Адвентистите срещат проблем с тенденцията за омаловажаване на първостепенната важност на известяването на добрите вести на изкуплението от робството на греха. Всъщност традиционният, включително адвентният, възглед за спасението винаги е бил индивидуалното спасение от греха за вечността. Икуменическият евангелизъм на първо място смята спасението като спасение на обществото от потисническите режими, от опустошенията на глада, от проклятието на расизма и несправедливата експлоатация.

Адвентното разбиране за обръщането означава личността да преживее коренни промени чрез духовно новородение. Главният акцент в кръговете на ССЦ е насочен към промяната на несправедливите структури на обществото.

Както виждаме, в областта на евангелизма и външната мисионска работа плодовете (или може би трябва да кажем липсата на плодове) на икуменизма са били по-малко евангелизъм (както ние го разбираме – от апостол Павел до Били Греъм), по-малко израстване и повече упадък на членството, по-малко изпратени навън мисионери, пропорционално по-малка финансова поддръжка като приход. Всъщност мисионското поле се е изместило от "икуменическите" църкви към консервативните евангелски църкви. Тъжно е да се види такъв широк евангелски потенциал изгубен за мисионското движение, по-специално по време на все по-активните и войнствени ислямски стремежи, и пробуждането на източните и местни религии.

Скорошната и успешна кампания на адвентистите от седмия ден "Хиляда дни на жътва" стартира в противовес на икуменическия маломощабен подход "свързваща мисия". Последният може да звучи добре в икуменическите изследователски документи, но резултатите в спечелването на души наистина не са там. Парафразата на един стар израз има известно приложение тук: "Икуменическият пудинг се изпробва в яденето на евангелизма."

Икуменическото разбиране за социополитическата отговорност

Несъмнено, цялостният въпрос за християнската социална и политическа отговорност е сложен. ССЦ и други съвети на църкви (като Националният съвет на църквите в САЩ) са силно замесени в това, което обикновено се разглежда като политически въпроси. Църквата на адвентистите от седмия ден е много по-предпазлива в тази област (в сравнение с евангелизма, където нещата стоят обратно!).

Голяма част от икуменическото мислене в областта на политическата отговорност включва или води до: (1) секуларизация на спасението; (2) постмилениален възглед защитаващ постепенно политическо подобрене и социален напредък на човечеството и установяването чрез усилията на човеци, в ролята на божествени служители, на Божието царство на земята; (3) приспособяване на християнството към съвременния свят; (4) еволюционна утопична вяра в прогреса; и (5) социалистически колективизъм, поддържащ някои форми на равнопоставеност и състояние на благоденствие, но не комунистически материализъм.

Както може да се предполага, икуменическите социални активисти считат адвентизма за утопична визия на празни апокалиптични надежди; това обаче не е така. Срещайки се с много проблеми в обществото, адвентистите не могат да бъдат, и по принцип не са, безчувствени или безразлични. За това свидетелства следното: просторни болнични, клинични и здравни институции, служещи на милиони хора всяка година; голяма образователна система по света с близо пет хиляди училища; Адвентна агенция за развитие и подпомагане – бързо разрастваща се световна служба на църквата в области с остри и постоянни нужди. Няколко други служения биха могли също да бъдат причислени към това.

Църквата на адвентистите от седмия ден вярва, че е необходимо да се прави разлика между социополитическа дейност на отделните християни като граждани и замесване на общоцърковно ниво. Задача на църквата е да се занимава с моралните принципи и да посочва *библейската посока*, а не да пропагандира *политически ръководства*. ССЦ понякога е бил замесен в политически властови игри. Докато адвентизмът сее семена, които неизбежно влияят на обществото и политиката, той не желае да бъде *вплетен* в политически борби. Господ е казал: "Моето царство не е от този свят" (Йоан 18:36). И понеже е неговата, Господаря на църквата желае тя "да прави благоденния" (Деяния 10:38). Така църквата не желае да участва в управлението, било пряко или косвено.

Икуменическото разбиране на религиозната свобода

В ранните години на ССЦ, още на първото си събрание в Амстердам 1948 г., религиозната свобода е поставена в икуменическия дневен ред. Религиозната свобода е разглеждана като жизненоважно условие за икуменическо единство. През 1968 г. секретариатът за религиозна свобода е установен като дирекция в ССЦ. Обаче в по-скорошно време позицията на ССЦ за религиозна свобода е доста неясна. През 1978 г. секретариатът беше закрит, основно поради недостиг на средства. Разбира се, това само по себе си говори за приоритета, даван на религиозна свобода в организираното икуменическо движение.

Днес икуменическата тенденция е да разглежда религиозната свобода просто като едно от човешките права вместо като основното човешко право, което обосновава всички останали човешки права. Това е, разбира се, подход, използван от секуларния манталитет. Секуларистите или хуманистите отказват да признаят религиозната вяра като нещо отделно или стоящо над другите човешки дейности. Тук има опасност религиозната свобода да изгуби уникалния си характер, който я прави пазител на всички истински свободи.

Не трябва да се забравя, че исторически е имало баланс между власт и деноминации, който е обезвреждал религиозната нетолерантност и е съдействал за религиозна свобода. Формалното религиозно единство е съществувало само насила. По този начин в обществото има вградено напрежение между единство и религиозна свобода. Всъщност есхатологичната картина на последните събития е драма на религиозно гонение, като мощните сили на апокалиптичния Вавилон се опитват да шамповат църквата на остатъка в матрицата на всеобщото отстъпничество.

Накрая, перспективата на религиозната свобода става все по-мъглява, когато се осъзнае, че някои икуменически активисти приемат съвсем лесно ограничения, засягащи вярващи от други религиозно-политически видове, които работят за това, което се възприема като негативна социална позиция. Освен това някои икуменически лидери силно желаят, в революционни ситуации, да видят религиозната свобода смутена и "временно затворена", за да се подкрепи единството, изграждането на нацията и "доброто" на обществото като цяло.

Влиянието на разбирането на пророчеството

Това, което написахме досега хвърля светлина върху някои от резервите, които имат адвентистите относно включването им в организираното икуменическо движение. Общото отношение на ЦАСД към другите църкви и икуменическото движение е решително повлияно от гореизложените съображения и определяно от разбирането на пророчеството. Гледайки назад, адвентистите виждат векове на преследване и анти-християнски изяви на папската власт. Те виждат дискриминация и много нетолерантност от държавата и официалните държавни църкви. Гледайки напред, те виждат опасността от това католицизмът и протестантизмът да се хванат за ръце и да упражнят религиозно-политическа власт по един деспотичен и съдържащ възможност за преследване начин. Те виждат вярната църква на Бога, не като огромна църква, но като един остатък. Те виждат себе си като ядрото на този остатък и като нежелатели да бъдат свързани с ширещото се християнско отстъпление на последните дни.

Гледайки в настоящето, адвентистите виждат своите задачи в проповядване на вечното евангелие на всички хора, в призоваване към поклонение на Създателя, в покоряващо спазване на вярата на Исус и в прогласяване, че часът на Божият съд е настъпил. Някои страни на тази вест не са популярни. Как могат адвентистите най-добре да успеят да изпълнят пророческата поръчка? Нашето виждане е, че ЦАСД може най-добре да извърши своята Божествена поръчка чрез запазване на собствена си идентичност, собствената си мотивация, собственото си чувство за спешност, собствените си работни методи.

Икуменическо сътрудничество?

Трябва ли адвентистите да сътрудничат икуменически? Адвентистите би трябвало да сътрудничат дотолкова, доколкото истинското евангелие се прогласява и се посрещат крещящите човешки нужди. ЦАСД не иска никакво спъващо членство, и отказва каквито и да е компромисни взаимоотношения, които могат да клонят към разводняване на нейното отличително свидетелство. Въпреки това адвентистите искат да са "добросъвестни сътрудници." Икуменическото движение като действие на сътрудничество има приемливи аспекти; но като действие за органично единство на църквите, то е много по-съмнително.

Взаимоотношения с други религиозни организации

През 1926 г., далеч преди икуменизмът да е бил на мода, Изпълнителният комитет на ГК приема едно важно изявление, което сега е част от Работната политика на ГК (О 75 [О 110 WP 2005-2006]). Тази декларация има значителни икуменически приложения. Загрижеността на изявлението била за мисионското поле и взаимоотношенията с други "мисионски организации." Въпреки това, изявлението не е било разширено, за да се занимава с други "религиозни организации" изобщо. То потвърждава, че адвентистите от седмия ден "оценяваме всяко действие, което издига Христос пред хората като част от Божествения план за евангелизиране на света и ние изпитваме голямо уважение към мъжете и жените

християни в другите общества, които са ангажирани с печелене на души за Христос." В църковните взаимоотношения с други църкви, "християнската вежливост, искреност и честност" трябва да взема връх. Направени са някои практически предложения, за да се избегнат недоразумения и възможност за конфликт. Декларацията заявява много ясно, че "народа на адвентистите от седмия ден" е получил един специален "товар" да подчертава Второто пришествие като събитие "близо при вратата", подготвяйки "пътят за Господа, както е разкрит от Свещеното писание." Следователно тази божествена "поръчка" прави невъзможно за адвентистите да ограничат своето свидетелство до "каквато и да е ограничена област" и ги подтиква да представят евангелието "на вниманието на всички народи навсякъде."

През 1980 г. Генералната конференция създава Съвет за междуцърковни връзки, за да осъществява цялостно ръководство и надзор на църковните връзки с другите религиозни организации. Този съвет от време на време има упълномощени разговори с други религиозни организации, където се чувства, че това може да бъде полезно.

Адвентните лидери би трябвало да са известни като строители на мостове. Това не е лесна задача. Много по-просто е да рушиш църковните мостове и да служиш като безотговорен "християнски командос". Елън Уайт е казала: "Изисква се много мъдрост да достигнеш служители и влиятелни хора." (*Евангелизъм*, стр.562) Адвентистите не са призовани да живеят в едно изолирано гето, говорейки само на себе си, издавайки литература главно за себе си, показвайки сектантски дух на изолационизъм. Разбира се, по-удобно и сигурно е да живееш в една адвентна крепост с приборани вътре всички комуникационни мостове. В тази обстановка от време на време някой може да навлиза сред съседите за една бърза евангелизационна кампания, като пленява колкото може повече "затворници" и тогава да изчезва с тях обратно в крепостта. Елън Уайт не е вярвала в манталитета на изолация: "Нашите служители би трябвало да се стремят да дойдат по-близо до служителите на другите деноминации. Молете се за и с тези мъже, за които Христос ходатайства. Те имат една тържествена отговорност. Като Христови вестители, ние трябва да изразяваме един дълбок искрен интерес към тези пастири на стадото." (Свидетелства т.6, стр.78)

Полезността на взаимоотношенията на наблюдател

Опитът учи, че най-доброто взаимоотношение с различни съвети, събори, заседания на църкви (национални, регионални, световни) е това със статут на наблюдател-консултант. Това помага на църквата да поддържа информираност и да разбира тенденциите и развитията. То помага да познаваме християнските мислители и лидери. Адвентистите са търсели възможността да упражняват присъствие и да правят известна своята църковна гледна точка. Членството в тях не е препоръчително. Тези икуменически организации обикновено не са "неутрални". Те често имат доста конкретни цели и политики и играят социално-политическа поддържаща роля. Няма много смисъл в това да бъдеш нерешителен член (в най-добрия случай) или формален член (както са повечето църкви членове), или често в опозиция (както неизбежно би бил случая).

На местно ниво, занимавайки се с по-практични и с по-малко теологични проблеми, би могло да има някакви форми на членство на адвентистите от седмия ден, но с особена предпазливост. Ние имаме предвид такива организационни взаимоотношения като асоциации на служителите/братства, местни църковни организации, групи за изучаване на Библията, специфични групи или мрежи за проучване нуждите на обществото и помагане за решаване на местни проблеми. Адвентистите не бива да бъдат възприемани като неучастващи в каквито и да е християнски отговорности за местното общество.

В последните години, адвентните лидери и теолози имаха възможност за диалог с представители на други църкви. Тези срещи бяха от полза. Бе породено взаимно уважение. Остарелите стереотипи, погрешните и неверни доктринални схващания бяха преодолени. Предразсъдъците бяха естествено отстранени. Теологичните средства и разбирания бяха засилени. Бяха приети нови измерения и се отвориха нови възможности за достигане на другите. Преди всичко, обаче, тяхното доверие в адвентната вест беше окуражено. Няма причина адвентистите да имат комплекс за малоценност. Чудесна привилегия е да бъдеш адвентист от седмия ден и да знаеш, че теологичните и организационните основи на църквата са сигурни и в безопасност.

Вестители на истинското Ойкомене

Адвентистите са вестители на единственото истинско и постоянно ойкомене. В Посланието към евреите се споменава за "бъдещия свят" [гръцки: *ойкумене*] (Евр. 2:5), идващото всемирно царство на Бога. В един заключителен анализ, то е този "икуменизъм", за който работят адвентистите. Всяко друго икуменическо движение е ефимерно, нетрайно. В същото време, наше християнско задължение е да "се съсредоточаваме в това да бъдем напълно посветени на Христос" в едно сърце. "Да бъдем готови по всяко време да даваме един спокоен и почтителен отговор на който и да е човек, който иска основание за надеждата, която имаш в себе си. Увери се, че твоята съвест е съвършено чиста." (1Петр. 3:15, 16, превод на Phillips).

Този документ проучване, предназначен за вътрешно църковна употреба, първоначално се появява в "*Модел за напредъка, ролята и функцията на църковната организация*" (*Pattern for Progress, The Role and Function of Church Organization*) от Walter Raymond Beach и Bert Beverly Beach, създаден от Bert V. Beach и издаден във връзка със Сесията на ГК в Ню Орлиънс, Луизиана през юни 1985 г. Документът е предоставен от отдела "Обществени връзки и Религиозна свобода" на ГК.

Оригинален текст: <http://adventist.org/beliefs/other-documents/other-doc3.html>

Преводачи: п-р Борислав Йорданов и п-р Пламен Младенов

Редактор: п-р Емил Гаджалов